Jazz 1. - Hvad er Jazz?

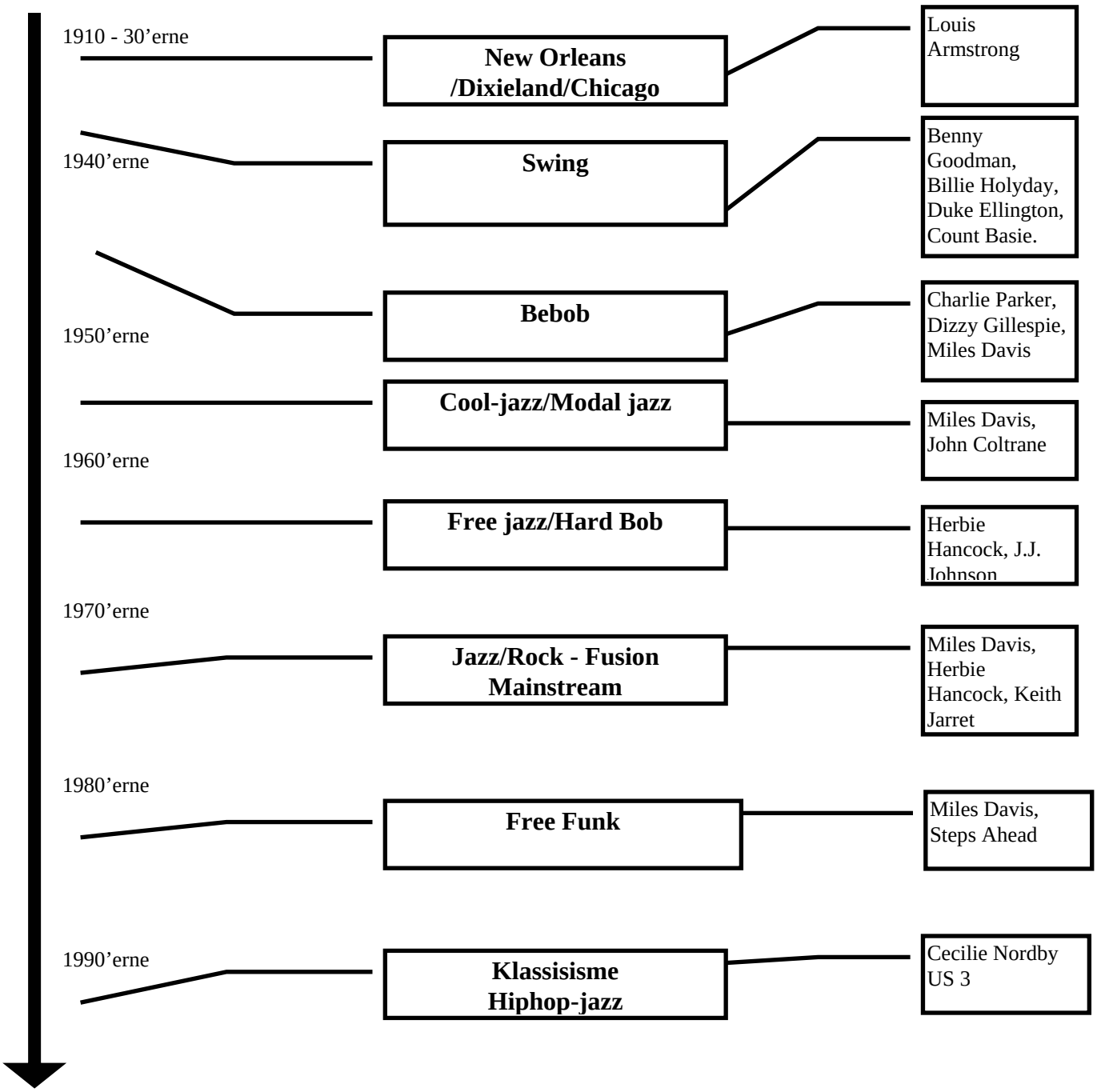

Hvad er Jazz?

Lademanns Leksikon:

"Karakteristiske stilelementer i jazz er: den firdelte rytme, der ikke bruger den traditionelle betoning af 1. og 3. taktslaget, men er mere flydende; en udstrakt brug af synkoper; improvisationer; og blue notes, en fordybelse af terts og septim."

Duke Ellington:

"Hvis jazz overhovedet betyder noget som helst - og det kan man sætte spørgsmålstegn ved, så må det betyde det samme, som for 50 år siden - frihed til at udtrykke sig som man vil. Jeg har tidligere haft en definition på, hvad jazz er, men jeg tror ikke, at jeg har nogen længere. Det eneste jeg kan sige er, at det er en musik med afrikanske rødder, som er skabt i amerikanske omgivelse".

Jo Jones

"Hvad er jazz? Det nærmeste jeg kan komme med et svar, er, at jazz består i at man spiller hvad man føler. Alle jazzmusikere udtrykker sig ved hjælp af deres instrument og fortæller derved hvordan de er som mennesker, hvad de har oplevet i dagens løb og natten før og hele deres liv igennem. De har ingen mulighed for at narre deres egne følelser. Derfor reagerer publikum også forskelligt. De har måske aldrig før hørt en bestemt musiker spille, men så snart han fremsætter sine livserfaringer fra tribunen kaster han sine følelser ud mod publikum og får dem til at gå hjem igen med enten et smil eller med rynket pande."

Enkelte navne jazzhistorien:

Louis Armstrong (Satchmo)

Trompetist. ca. 1900 - 1971. Opvokset i New Orleans og har været markant person i New Orleans jazzen og Chicago-jazzen samt i swing-perioden.

Duke Ellington

Pianist, arrangør, komponist og orkesterleder 1899 - 1974. Har været stilskabende inden for big band-musikken. Skabte den såkaldte mood og jungle-stil inden for swing-musikken, hvor instrumenterne laver wa-wa, growl og vibrato effekter. Big band-musik i swing-stilen.

Filen: **Fejl! Ukendt argument for parameter.**

Billie Holiday

Sanger. 1915 - 1959. Gennembrud i 1933 med Benny Goodman. Synger med en unik timing/frasering. Swing-musiker.

Benny Goodman

Klarinetist og orkesterleder. 1909-86. Startede i chicago-stilen, men fortsatte i swing-stilen.

Glenn Miller

Trombonist. 1904 - 1944. Speciel big band stil, hvor klarinetten indgår. Dette giver en blød klang. Swing-musiker.

Count Basie

Pianist og orkesterleder. 1904- 84. Kendt for sit bigband. Swing-musiker.

Charlie Parker

Altsaxofonist. 1920 - 1955. Kaldet "Bird". En af de store skabere af Bebob-musikken. Udviklede jazz-musikken harmonisk og teknisk. Spillede kun i bebob-stilen.

Miles Davis

Trompetist. 1926 - 1992 (93). Stor stilskaber. Startede i Bebob'en sammen med Charlie Parker. Skabte cool-jazzen og modal-jazzen.. Var med til at indføre elektriske instrumenter i jazzen i ca. 1969. Blandede jazz og rock i starten af 1970'erne og skabte fusion-jazzen. Udviklede fusion/free funk. Miles Davis har altid søgt nye veje: Bebob-, cool-, hard bob-, fusion-, free funk-musiker.

Quincy Jones

Trompetist, arrangør og komponist. 1933. Uddannet i swing og bebob-traditionen som arrangør og musiker. Har senere udviklet jazzen med kombinationer af funk, soul, hiphop og bebob-jazz.

Herbie Hancock

Pianist og keyboardspiller. 1940. Er uddannet i hard bob/free jazz-stilen i 1960'erne. Spillede med Miles Davis. Udviklede egen fusion i starten af 1970'erne med brug af elektroniske synthesizere.

Keith Jarret

Pianist. 1945. Uddannet i hard bob og mainstream. Spiller også klassisk. Er kendt for sit lyriske og meget teknisk udviklede klaverspil. Uddannet på Berklee University.

Michael Brecker

Tenorsaxofonist. 1949. Hard bob, jazz rock-fusion og funk-musiker. Spiller både i elektriske og akustiske sammenhænge.

Cecilie Nordby

Dansksanger. Har netop udgivet en jazzplade i en klassisk jazz-stil. Den er klassisk, i det klangidealet minder om 50 og 60'ernes bebob og hard bob-ideal.

Jazz-begreber:

Blå toner

En blå tone er en "farvet tone" der i virkeligheden er "falsk" i forhold til akkordgrundlaget. F.eks. vil en Ab være en blå tone for F-dur.

Big band

Et bigband består af 5 saxofoner, 5 tromboner, 5 trompeter, en kontrabas, klaver, guitar, trommer. - eventuelt sanger og dirigent.

Fills

At kommentere temaet eller de andres spil, kaldes at lave *fills eller fill ins.* Trommeslageren kan spille et rytmisk "fill in" eller et instrument kan improvisere et *fill in.*

Frasering

"Hvordan fraseres melodien", betyder hvordan melodien spilles ud fra et nodeforlæg. Musikeren kan frit frasere melodien.

Growl

Growl er at synge ind i instrumentet samtidig med at man spiller en tone.

Improvisation

At improvisere vil sige "selv at finde på". Hvis en musiker improviserer i jazzmusik, spiller han/hun en ny "selv-opfundet" melodi over de akkorder som melodien bliver spillet over. Man kan også improvisere "under melodien" - dvs. at spille små "selv-opfundne" fraser (*fills*) der passer ind i arrangementet.

Kor

Et kor i jazzmusik er en gennemspilning af verset - f.eks. AABA-formen er et kor.

Modal-jazz

Modal-jazz er et forsøg på at anvende skalatyper (modi) og derved anvendes meget få akkorder.

Ostinat

En gentagende rytmisk figur. Anvendes ofte i rytmegruppen i nyere musik.

Riffs

En kort rytmisk og ***melodisk*** frase eller motiv, der gentages igen og igen. F.eks. svar til en melodi.

Solo

En solo i jazzmusik er det samme som at improvisere over et eller flere kor (vers).

Timing

En begreb der anvendes om en musikers rytmiske fornemmelse - rytmiske spillemåde.

Walking-bas

Bassisten spiller walking bas i mange af jazzens stilarter. Denne "*gående bas"* spiller på alle 1/4-slagene i takten og kaldes også ***four-beat.*** En variant er ***two-beat***, hvor bassisten spiller på 1 og 3 slagene.